

פרשת "האזינו"	יוצא לאור ע"י מדרשת	זמני השבת	י"ם	ת"א	חיפה
הפטרה: "וידבר דוד"	"ויזרע יצחק"	כניסה	17:46	18:02	17:54
יב' תשרי תשפ"ו	ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל	יציאה	18:57	18:59	18:58
		ר"ת	19:37	19:35	19:36

הגיגים לפרשת השבוע

"האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי" (דברים לב' א)

לפי ה"אור החיים" הקדוש, משה מדבר, בפסוק שלפנינו, אל שתי דרגות שונות של אנשים מבני ישראל, דרגה אחת היא גדולי העם וראשיהם, והדרגה השנייה היא של המון העם. משה מכנה את הגדולים בשם "שמים" שהם בדרגה גבוהה ולכן הקדים אותם בפסוק, ומדבר אליהם בלשון צווי "האזינו השמים", ואל המון העם פונה משה בלשון "הארץ" ואומר "ותשמע הארץ" כלומר ההמון ישמעו מעצמם כאשר יראו את הגדולים הולכים בדרך הנכונה, וכפי שאומר הזוהר "אי רישא דעמא אתתקן כולא אתתקן" (אם ראשי העם מתוקנים, הכל מתוקן).

"האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי" (דברים לב' א)

"לעתיד לבוא יבואו כנסת ישראל ויאמרו לפני הקב"ה רבש"ע כתבת בתורתך 'הן ישלח איש את אשתו והלכה והיתה לאיש אחר לא תשוב אליו עוד', ואתה גרשנו בין האומות והיאך אתה יכול להחזיר אותנו לך? ואמר להם הקב"ה 'איש' כתיב בפרשה, אנוכי א-ל ולא איש. (מדרש רבה פרשה זו).

אומר רבי העשיל ב"בחננוכת התורה", שלא ברורה תשובת הקב"ה במדרש, וכי מה זה משנה אם כתוב דווקא "איש" בפרשה? ומזכיר את המובא בגמרא (גיטין עז.) שאדם הזורק גט לאשתו בתוך ביתו או חצירו היא אינה מגורשת. לפי זה ניתן לבאר, שאיש אינו יכול לתת לאשתו גט ברשותו, אך הוא יכול לתת לאשתו גט ברשות שאינה שלו. אבל אצל הקב"ה אין הדבר כך, הרי "מלא כל הארץ כבודו" וכל הארץ היא רשותו, כך שאין אפשרות שהגט יצא מרשותו לרשות אחרת, ולכן אין הגירושין חלים כלל.

"הוא והושע בן נון" (דברים לב' מד)

שואל ה"כלי יקר" מדוע אומר הכתוב "הוא והושע" ולא "הוא ויהושע"? ומתרץ שהשם המקורי היה "הושע" וכל המטרה שקרא משה ל"הושע" היא, שלפי המדרש, משה התפלל על תלמידו, שהיה אחד משנים עשר המרגלים, "י-ה יושיעך מעצת מרגלים", אז כל זמן שמישהו מאותו הדור של המרגלים היה קיים, הוא נקרא בשם "הושע", אך כאשר תם כל הדור ההוא, לא היה עוד צורך בתפלה הזו, וחזר הכתוב וקראו בשמו המקורי "הושע".

"ויאמר אסתירה פני מוהם אראה מוה אזוריתם" (דברים לב' כ)

אומר הרבי מצאנו שהסתרת הפנים תהיה אך ורק לפני לפנינו, ואולם הקב"ה מבטיח "אראה מה אחריתם", מבטיח שידאג לאחריתם, שבאחרית הימים יבוא ויגאלנו גאולת עולם.

"על אשר מעלתם בי בתוך בני ישראל... על אשר לא קדשתם אותי בתוך בני ישראל" (דברים לב' נא)
הכתוב מבאר את הסיבה שמשה מת במדבר ולא נכנס לארץ ישראל ונותן שני טעמים שעל פניו נראים זהים. מבאר ה"משך חכמה" שאין כאן כפילות. כוונת החלק הראשון של הפסוק: "על אשר מעלתם" לומר שזוהי בחינה של "דין", על העבירה שעברו, אשר מעלו משה ואהרן. וכוונת החלק השני של הפסוק: "על אשר לא קידשתם אותי" לומר שזוהי בחינה של "חשבון" על מה שהיו יכולים לעשות מצוה לקדש את שם ה'.

"נר ה' נשמות אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ו

שולמית רבקה בת אסתר נלב"ע טו' טבת תשפ"ה מדרכי נאור בן צביה ז"ל נלב"ע טז' ניסן תשפ"ה

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג
תנצב"ה

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

"יערוף כמטר לקוֹזי" (דברים לב' ב')

ה"נעם אלימלך" מסביר שכוונת משה באומרו: "יערוף כמטר לקחי" היא שדבריו יהיו בבחינה זו "כמטר", כמו המטר הזה שמרווה את הארץ ומולידה ומצמיח אותה, אך לעצמו אין שום הנאה ותענוג מכך וכל כוונתו היא רק לטובת העולם, כך הוא רצון הצדיק שבכל דבר שעושה אין כוונתו להנאת עצמו כלל, כי אם לטובת עם ישראל להשפיע להם שפע טובה וברכה ולעורר עליהם רחמים. וזה מה שהתפלל משה על עצמו שיהיו דבריו "כמטר" הזה, שלא יכוון בדבריו שום הנאה לעצמו כלל, כי אם לרצון הבורא ולטובת עם ישראל.

"יערוף כמטר לקוֹזי תול כטל אמרתי" (דברים לב' ב')

מבאר ה"ספורנו" שהתורה היא מצד אחד, "יערוף כמטר לקחי", דהיינו התורה יכולה לבוא בשטף כמו מטר, לאותם אנשים המבינים והמוכנים לקבל את מקור החכמה ממבועו. ומצד שני, "תול כטל אמרתי", היא ניתנת לפי רמת ההדיוט המקבל אותה, ולמרות שהיא מועטת היא טובה מאד כמו הטל. כך שהתורה היא "כשעירים עלי דשא" כלומר המשכילים יביטו בה נפלאות, "וכרביכים עלי עשב" שגם ההדיוטות יקנו בה איזה מדע להכיר בו את בוראם.

"כי שם ה' אקרא הבו גודל לא-לקינו" (דברים לב' ג')

מבאר רבינו החיד"א ב"כסא רחמים" שיש בפסוק "כי שם ה' אקרא הבו גודל לא-לקינו" שבע תיבות, ותיבות אלו מרמזות על שבעת הימים שבהם קוראים בספר התורה: שני, חמישי, שבת, ראש חודש, חול המועד, יום טוב ויום הכפורים. ויש בפסוק הזה בסך הכל עשרים וחמש אותיות, המרמזות על מספר העולים בכל יום: דהיינו שלשה בימי חול ובשבת במנחה, ארבעה בר"ח ובחולו של מועד, חמשה ביום טוב, ששה ביום הכפורים ושבעה בשבת. סך כל העולים עולה למספר כ"ה. יצא שהכתוב מרמז על הימים שקוראים בהם בס"ת ומספר חילוקי העולים בכל יום.

"זכר ימות עולם ביום עונות דר ודר שאל אביך ויגדך" (דברים לב' ג')

אומר ה"בן איש חי" ב"אדרת אליהו" שכאשר אדם מבצע עבירה, הגודל של הפגם שנוצר תלוי בדרגתו של האדם החוטא. כאשר אדם הראשון, יציר כפיו של הקב"ה, חטא בעץ הדעת הפגם היה גדול מאוד. הפגם הזה, לפי המפרשים, פגם באות ד' ובאות ר', כלומר בפסוק "שמע ישראל ה' א-להינו ה' אחד" (דברים י"ד), האות ד' של "אחד" נעשתה אות ר' דהיינו "אחר". ובפסוק "לא תשתחוה לא-ל אחר" (שמות לד' יד), האות ר' של "אחר" נעשתה אות ד' דהיינו "אחד". ולכן עונשו של האדם היה שיעבוד את האדמה "וקנץ ודרדר תצמיח לך" (בראשית ג' יח), אתה החלפת בין הד' לר', לכן תקבל "דרדר".

מוסיף רבינו יוסף חיים שידוע שעמלק הוא היצר הרע, ושמו של עמלק ימחה כאשר יהיה התיקון הגדול של כל העולמות, כלומר שיתוקן חטאו של האדם הראשון, והמשיח יבוא, "מלחמה לה' בעמלק מדר דר" (שמות י"ז טז), מי צריך לתקן את חטאו של האדם הראשון? הדורות הבאים אחריו, בניו ונכדיו. וזה מה שכתוב: "זכר ימות עולם בינו שנות דר ודר", אתה זוכר מה שהיה עליך לתקן, ואם אינך יודע? "שאל אביך ויגדך ויאמרו לך"

"ראו עתה כי אני הוא ואין א-להים עמודי, אני אביה ואזיה" (דברים לב' טז)

פירש רש"י (שמות י"ב) שכל מקום שנאמר בתורה "אני ה'" אם מדובר במצווה הכוונה היא "נאמן לשלם שכר", ואם מדובר בעבירה הכוונה היא "נאמן להיפרע". ונשאלת השאלה הלוא השם ה' מציין את מידת הרחמים, אם כך מדוע גם אצל העבירה נאמר "אני ה'" "נאמן להיפרע" ולא נאמר "אני א-להים" שמציין את מידת הדין? מתרץ רבי שלמה קלוגר שגם כאשר הקב"ה מעניש על עבירות, הרי זה בבחינת חסד ורחמים, כי כוונתו היא לטובת אדם כמו אב שמלקה את בנו כדי שיטיב את דרכיו. וזוהי כוונת הפסוק: "ראו עתה כי אני הוא", ראו כי אותו "אני ה'" האמור אצל שכר אמור גם אצל פורענות, "ואין א-להים עמדי" ולא נאמר אצל העונש "א-להים" כי אם "ה'" שהוא מידת הרחמים, משום "אני אמת ואחיה" העונש שאני מטיל על האדם אינו אלא כדי להחיותו, "מחצתי ואני ארפא" המכה שלי לא באה אלא כדי להביא עמה רפואה, נמצא שגם העונש הוא רחמים.

"כי אשא אל שמים ידי" (דברים לב' ז')

מבאר הרמב"ן על דרך הפשט, שכוונת הכתוב "כי אשא אל שמים ידי", עניינה שבועה בכיסא הכבוד, כדרך כל הנשבעים שנושאים את ידם ונוגעים בחפץ אשר נשבעים בו. ועל דרך האמת, כוונת הכתוב לומר שהיות ובזמן הגלות נאמר: "השליך משמים ארץ תפארת ישראל" (איכה ב' א) אומר הכתוב שכעת שהיא עת רצון ישאנה אל השמים העליונים. וזה טעם למה שאמר בהמשך "ואמרתי חי אנכי לעולם", אני מחיה את ידי החזקה בהיותי משנן את ברוך חרבי, וסומך אותם לאחוז במשפטן של ישראל ולהשיב נקם לצרי, כי אז יהיה השם שלם והכסא שלם.

לרפואת כל חולי עמו ישראל, ובכללם:

פורטונה בן חמו בת סימונה, פרלה ביטון בת שמחה, אליס מורלי בת לאה, שולה לוי בת גורג'יה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק" חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נווה גן פ"ת אחרי ערבית לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315